

Pratarmė

Šiame žurnalo numeryje buvo stengiasi pateikti kuo įvairesnį tyrimo sričių, mokslo disciplinų, teorinių perspektyvų ir metodologijų vaizdą. Spausdinami straipsniai skirti šeimos, miesto, sveikatos, švietimo sociologijai ir bibliotekų tyrimams. Mokslininkai iš skirtingų Lietuvos institucijų analizuoja vyrų pakartotines partnerysτές, jaunimo apsirūpinimą būstu, lėtinės ligos valdymą, sveikatos nelygybę, bibliotekų veiklos ir bendruomenių gyvenimo kokybės sąsajas, Lietuvos mokyklų tinklo optimizavimo patirtis ir kitas temas.

Straipsnyje „Vyrų pakartotinos partnerysťės: individualūs ir ankstesnės partnerysťės veiksniai“ Aušra Maslauskaitė ir Marė Baublytė aptaria ilgalaikes pakartotinių santuokų ir kohabitacijų tendencijas tarp Lietuvos vyrų, turinčių vaikų iš iširusios partnerysťės, ir identifikuoja individualius struktūrinio ir su buvusia partnerysťe susijusius veiksnius, turinčius įtakos vyrų pakartotinių partnerysčių atkūrimui.

Analizuodama politikos priemonių dokumentus dėl mokyklų tinklo optimizavimo ir interviu su šios politikos kritikais straipsnyje „Ar galimas neoliberalus socialinis teisingumas? Lietuvos mokyklų tinklo optimizavimo interpretacijos ir patirtys“, Kristina Šliavaitė atskleidžia skirtingas socialinio teisingumo sampratas, pagrįstas skirtingais prioritetais.

Angelė Pečeliūnaitė savo straipsnyje gilinaisi į Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų teikiamų paslaugų poveikį vietos bendruomeni. Laikydamosi prielaidos, kad bibliotekų viešosios paslaugos ir kultūrinė edukacinė veikla keičia bendruomenės narių gyvenimo kokybę, autorė parodo, kad didžiausią įtaką bendruomenės narių gyvenimo kokybei daro bibliotekininko kompetencija, paslaugumas, tarpusavio santykiai ir komunikacija.

Straipsnyje „Savarankiškas lėtinės ligos valdymas: vyresnio amžiaus pacientų įtraukimo praktikos ir iššūkiai“ Dovilė Daugėlienė ir Sarmitė Mikulionienė nagrinėja šeimos gydytojo taikomas vyresnio amžiaus pacientų įtraukimo į savarankišką lėtinės ligos valdymą praktikas ir jas apsunkinančius veiksnius. Autorių manymu, savarankiškas lėtinės ligos valdymas yra reikšminga jos gydymo dalis, kurioje aktyviai turi veikti ir pacientas.

Sveikatos sociologijos tematika aptariama ir Vyliaus Leonavičiaus bei Eglės Večorskytės straipsnyje „Sveikatos modelio ir sveikatos nelygybės santykis visuomenės vertybių kaitos požiūriu“. Šie autoriai siekia atskleisti, kaip, taikant žmogaus plėtos (Ronaldas Inglehartas) ir vartotojiškos visuomenės

(Zygmuntas Baumanas) teorijas, galima analizuoti sveikatos priežiūros sistemoje ir visuomenėje dominuojančio sveikatos modelio poveikį sveikai individų elgsenai. Autoriai teigia, kad vertybių kaita ir su jomis susijusi vartojimo kultūra, sveikatos rinkos taisyklės ir kintantis sveikatos modelis vėlyvosios modernybės visuomenėje ne tik perkelia atsakomybę už sveikatą individams, bet ir sukuria prielaidas atsirasti sveikatos vartotojų nelygybei.

Analizuodama jaunimo galimybes apsirūpinti būstu, Rūta Brazienė demonstruoja, kad geresnes galimybes apsirūpinti būstu turi socialdemokratinio gerovės valstybės modelio šalių jaunimas, o menkiausias – Rytų ir Vidurio bei Pietų Europos šalių jaunimas. Straipsnyje teigiama, kad Lietuvoje neoliberali būsto politika iš esmės nesudaro palankių prielaidų jaunimui apsirūpinti būstu.

Straipsnyje „Socialinio būsto gyventojų portretas: jaunų asmenų požiūriai ir patirtys“ Inga Mikutavičienė aptaria jaunų asmenų, gyvenančių socialiniame būste, patirtis ir lūkesčius bei analizuoja valstybės vaidmenį būsto ap(si)rūpinimo srityje. Straipsnyje pateikiami tyrimo rezultatai rodo šalyje neefektyviai sprendžiamas socialinio būsto prieinamumo ir būsto įsigijimo (paskolų suteikimo) problemas.

Rasa Indriliūnaitė gilinasi į bendruosius paramos būstui politikos principus ir socialinio būsto sistemos, kaip gerovės valstybės teikiamos paramos priemonės asmenims, negalintiems savarankiškai apsirūpinti gyvenamuoju būstu, sampratą. Jos straipsnyje „Socialinio būsto politikos samprata ir paramos būstui prieinamumo galimybės Lietuvoje“ atsiskleidžia asmenų, kuriems suteiktas socialinis būstas, ir asmenų, įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinešimo sąrašus, populiacijos dydžio skirtumai šalies savivaldybėse bei išryškinama tikslinių socialinio būsto sektoriaus grupių hierarchija būsto aprūpinimo sektoriuje.

Paskutiniame šio numerio straipsnyje „Būsto karjera ir jos trajektorijos demografinio gyvenimo ciklo pradžioje: Lietuvos jaunimo apsirūpinimo būstu situacija“ Apolonijus Žilys analizuoja, kaip įvairūs būsto politikos ir būsto sektoriaus instituciniai mechanizmai geba užtikrinti ar apriboti jaunimo bei jaunų namų ūkių galimybes savarankiškai apsirūpinti ir išlaikyti turimą būstą. Autorius pažymi, kad būsto pozicija, kuri dažnai vadinama būsto karjera, gali lemti individualias ar namų ūkio elgsenas.

Šį žurnalo numerį užbaigia dvi neseniai išleistų knygų recenzijos. Justinas Juozaitis aptaria Dainiaus Genio ir Vyliaus Leonavičiaus monografiją „Energetinio saugumo sociologija. Teorija ir praktika“ (Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2017), o Alina Žvinklienė analizuoja Artūro Tereškino „Nesibaigiančią vasarą: sociologinį romaną apie meilę ir seksą“ (Vilnius: Kitos knygos, 2017).

Artūras Tereškinas
Vyriausiasis redaktorius